

سوره چهل و دوم - شورا

این سوره در مکه نازل شده و ۵۳ آیه دارد.

به نام خداوند بخشنده مهربان

حا. میم. (۱) عین. سین. قاف. (۲) خداوند بی‌همتای فرزانه بر تو و کسانی که پیش از تو بوده‌اند این چنین وحی می‌فرستد. آن چه در آسمان‌ها و زمین است از آن اوست او خدای بزرگ و والا می‌باشد. نزدیک است که آسمان‌ها بر بالای یکدیگر بشکافند و فرشتگان به ستایش‌شان تسبیح گویند و برای کسانی که در زمین هستند آمرزش بطلبند بدانید که خدا آمرزگار مهربان است. و کسانی که غیر از خدا دوستانی گرفته‌اند خدا مراقب آنهاست و تو وکیل آنها نیستی. (۳ - ۶)

و بدین‌سان قرآن را به زبان عربی به تو وحی کردیم که مردم مکه و اطراف آن را با آن بیم دهی و از روزی بت‌رسانی که بدون تردید همه در آن گرد خواهند آمد، گروهی در بهشت و گروهی در آتش سوزان دوزخ! اگر خدا می‌خواست مردم را امت واحدی قرار می‌داد ولی او هر که را خواهد در ظل رحمت خویش درآورد و بر ستمگاران یار و یاری دهنده‌ای نباشد! چرا مشرکان جز خدا برای خود اولیاء و دوستانی می‌گیرند؟ در حالی که خدا خود ولی و دوست مردم است و اوست که مرده‌ها را زنده می‌کند و اوست که به همه امور عالم توانا می‌باشد. (۷ - ۹)

در هر امری که اختلاف کنید حکم آن به خدا مربوط است، این است خدا پروردگار من. بدو توکل کنیم و به سوی او باز می‌گردیم. پدید آورنده آسمان‌ها و زمین. برای شما همسرانی از خودتان قرار داد و بر چهارپایان هم جفت‌هایی آفرید شما را در (تولید مثل) زیاد می‌کند. مثل و مانند او چیزی نیست و او شنوای بیناست! کلیدهای آسمان و زمین او راست. روزی هر که را که خواهد فراخی دهد و یا تنگ گرداند که او به هر چیزی داناست! آن چه از دین بر نوح سفارش کرده بود بر شما نیز مقرر فرمود و آن چه بر تو وحی کردیم و آن چه ابراهیم و موسی و عیسی را بدان دستور دادیم (این بود و هست) که دین خدا را برپا دارید و در آن پراکنده نشوید! آن چه مشرکان را به سوی آن می‌خوانی بر آنان گران می‌آید. خداست که هر که را خواهد به لطف خویش می‌کشانند و آن کس را که به سوی او بازگردد هدایت می‌نماید! و آنها متفرق نشدند مگر از راه حسد بر یکدیگر، آن هم بعد از آن که علم و آگاهی (بر صحت نبوت و کتاب) بر ایشان آمد! و اگر وعده پیشین الهی نبود، که عذاب آنها را تا روز معین به تأخیر اندازد، حتماً بین آنها حکم می‌شد! و کسانی که بعد از آنها وارث کتاب شدند از آن سخت در شک هستند! پس (ای رسول) تو آنها را دعوت کن و چنان که دستور یافته‌ای پایداری نما. خواست‌های آنها را پیروی مکن و بگو من به کتاب‌هایی که خدا فرستاده است ایمان دارم و مأمورم بین شما به عدل و داد دآوری کنم. خدا پروردگار ما و پروردگار شماست. پاداش کاهای ما بر ما و کیفر اعمال شما بر شماست و بین ما و شما خصومتی نیست. خدا ما و شما را (روز قیامت) گردآورد و بازگشت همه به سوی اوست! (۱۰ - ۱۵)

کسانی که بعد از ایمان آوردن به خدا درباره او محاجه کنند حجت و خصومت آنها نزد پروردگارشان باطل است و غضب و عذاب سختی بر آنان خواهد آمد! خداست که کتاب و میزان را به حق فروفرستاد و تو چه دانی شاید که رستاخیز نزدیک باشد. آنهایی که به رستاخیز ایمان ندارند وقوع آن را به شتاب می‌خواهند ولی آنهایی که آن را باور دارند از

آن بترسند و دانند که رستاخیز حق است. آگاه باشید کسانی که درباره رستاخیز شک دارند در گمراهی سختی هستند! (۱۶ - ۱۸)

خدا بر بندگانش مهربان است و هر که را خواهد روزی می‌دهد و او توانای بی‌همتاست. هر کس زراعت آخرت خواهد بر زراعت او بیفزائیم و آن کس که کشت دنیا خواهد از آنش می‌دهیم و در آخرت او را بهره‌ای نخواهد بود! مگر مشرکان شرکائی دارند که برای آنان دینی را که خدا دستوری نداده مقرر نموده‌اند؟! اگر وعده الهی بر تأخیر عذاب در میان نبود البته در بین آنها داوری می‌شد و بر ستمگاران عذاب دردناکی است! (در قیامت) ستمگاران را از آن چه کرده‌اند ترسان و هراسان بینی و کيفر اعمالشان بر آنها می‌رسد و کسانی که ایمان آورده کارهای نیکو انجام داده‌اند در باغ‌های بهشت جای دارند و در پیشگاه خدا برای آنها هر چه خواهند مهیاست این است همان فضل و رحمت بزرگ. این همان چیزی است که خدا بندگان مؤمن و صالح خود را بشارت داده است بگو من از شما بر آن (رسالت) مزد و پاداشی نمی‌خواهم جز دوستی در حق خویشاوندان. و هر که نیکی کند به نیکی‌اش بیفزائیم که خدا آمرزگار شکرپذیر است! یا بگویند (محمد) بر خدا دروغ بست (و از قول او گفت بر خویشاوندان من نیکی کنید). اگر خدا بخواهد بر دل تو مهر می‌نهد و باطل را محو می‌کند و حق را با کلمات خویش تثبیت می‌نماید که او بر اسرار دل‌های مردم داناست. (۱۹ - ۲۳) و اوست خدائی که توبه بندگانش را می‌پذیرد و بدی‌هایش را می‌بخشد و آن چه را که می‌کنند می‌داند. و دعای کسانی را که ایمان آورده کارهای نیکو انجام دهند اجابت می‌نماید و از فضل و رحمت خویش بر آنها می‌افزاید و برای کافران عذاب سختی می‌باشد! اگر خدا روزی بندگانش را وسعت می‌داد هر آینه در زمین فساد می‌کردند ولیکن آن را به قدری که می‌خواهد نازل می‌کند زیرا او بر احوال بندگانش آگاه و بیناست. و اوست که بعد از نومی‌ی مردم باران می‌فرستد و رحمت خویش می‌گستراند و اوست ولی ستوده. از جمله آیات او آفرینش آسمان‌ها و زمین است و آن چه از جانوران که در آن پراکنده است. و اگر بخواهد بر جمع‌آوری آنها توانا می‌باشد. (۲۵ - ۲۹)

هر مصیبتی که بر شما برسد نتیجه کاری است که خودتان کرده‌اید و خدا از بسیاری از گناهان درمی‌گذرد! شما در زمین نمی‌توانید خدا را عاجز کنید و جز خدا هم برای شما دوست‌دار و یاری دهنده‌ای نباشد. و از آیات او کشتی هاست که چون کوه‌ها در دریاها روانند. اگر خدا باد را نگاه دارد و آنها از حرکت بر پشت آب بازمانند و در این امر برای شکیباییان و شکرگزاران آیاتی است. یا آنها (کشتی‌نشینان) را به سبب کارهایی که کردند هلاکشان گرداند و از بسیاری نیز درگذرد. و کسانی که در آیات ما مجادله می‌کنند می‌دانند که بر آنان گریزگاهی نیست! (۳۰ - ۳۵)

آن چه شما را داده‌اند متاع زندگی دنیاست و آن چه نزد خداست برای کسانی که ایمان دارند و بر پروردگارشان توکل می‌نمایند بهتر و پاینده‌تر است. آنهایی که از گناهان بزرگ و کارهای زشت پرهیز می‌کنند، و چون به‌خشم آیند درگذرند. و آنهایی که اوامر پروردگارشان را اجابت می‌کنند، و نماز برپا می‌دارند و کارهایشان با مشورت همدیگر است و از آن چه روزیشان دادیم انفاق منمایند. و آنهایی که اگر ستمی بر آنان رود انتقام می‌گیرند. (۳۶ - ۳۹) کيفر بدی، بدی مثل آن است. (ولی) هر که عفو کند و اصلاح نماید پاداش آن به عهده خداست که خدا ستمگاران را دوست ندارد. هر کس بعد از ستمی که بر او رفته بخواهد انتقام گیرد بر او هیچ گناهی نیست. گناه بر کسانی است که به مردم ستم کنند و در زمین به ناحق سرکشی نمایند بر آنان عذاب دردناکی می‌باشد. و هر کس صبر کند و عفو نماید

این از ستوده‌ترین کارهاست. (۴۰ - ۴۳)

هر که را خدا گمراه سازد جز او برای وی یآوری نباشد. ستمگاران بینی که چون عذاب قیامت را به چشم ببینند گویند آیا برای بازگشت راهی هست؟! و آنها را بینی که چون بر آتش عرضه می‌شوند سرافکنده از خواری، به گوشه چشم، نهانی بر آن می‌نگرند. و مؤمنان گویند آری زیانکاران آنهایی هستند که روز قیامت بر خودها و کسانشان زیان رسانیدند. آگاه باشید که ستمگاران در عذاب دائمند! جز خدا یاری‌دهندگانی ندارند که یاریشان کند و هر که را خدا در ضلالت افکند هیچ راه نجاتی برایش نخواهد بود! (۴۴ - ۴۶) (ای مردم!) دعوت پروردگارتان را اجابت کنید قبل از آن که روزی فرارسد که از جانب خدا بازگشتی بر آن نباشد. در آن روز بر شما پناهگاهی نیست و هیچگونه انکاری هم نتوانید! (ای رسول!) اگر آنها روی برگردانند ما تو را بر آنان نگاهبان نفرستاده‌ایم. جز ابلاغ پیام بر تو تکلیفی نیست. و ما هنگامی که از رحمت خود به انسان بچشانیم شاد شود و اگر به سبب اعمالش که به دست خود کرده، گزندی بر آنها برسد همانا راه کفران و ناسپاسی در پیش گیرند! ملک آسمان‌ها و زمین از آن خداست. هر چه خواهد می‌آفریند و هر که را خواهد دختر عطا کند و به هر که خواهد پسر می‌بخشد. یا پسران و دختران با هم. و هر که را خواهد عقیم گرداند که او دانای تواناست! بر هیچ بشری ممکن نیست که خدا با وی سخن گوید مگر از طریق وحی، یا از پس حجابی، یا پیکی (مثل فرشته) بفرستد تا به امر خدا، آن چه را خدا خواسته است بدو وحی نماید. بی‌گمان او والای فرزانه است. و این چنین قرآن را از سوی خود بر تو وحی کردیم. تو نمی‌دانستی کتاب و ایمان چیست ولیکن ما آن را نوری قرار دادیم که هر که را از بندگان خویش بخواهیم با آن هدایت کنیم. همانا تو به راه راست راه می‌نمائی. به راه خدا که هر چه در آسمان‌ها و زمین است متعلق بدوست. آگاه باشید که بازگشت امور به سوی خدا می‌باشد. (۴۷ - ۵۳)